

Plínio Fernandes

Programma

Sergio Assad (1952)

Valseana

Fernando Sor (1787-1839)

Variaties op. 9

Heitor Villa-Lobos (1887-1957)

Vijf Preludes

Prelude nr. 1 in e

Prelude nr. 2 in E

Prelude nr. 3 in a

Prelude nr. 4 in e

Prelude nr. 5 in D

Violeta Parra (1917-1967)

Gracias a la vida

Ary Barroso (1903-1964)

Aquarela do Brasil

Edu Lobo (1943)/ Chico Buarque (*1944)

Beatriz

Jacob do Bandolim (1918-1969)

Assanhado

De programmawijziging hebben wij helaas niet meer kunnen verwerken in de programmatoelichting. De toelichting op Sergio Assads Valseana en Fernando Sors Variaties op. 9 ontbreken daarom.

Programmatoelichting

Zes was de in 1887 geboren **Heitor Villa-Lobos**, toen hij cello leerde spelen. Als kind bereisde Heitor met zijn ouders zijn immense vaderland Brazilië, kwam toen in Rio de Janeiro terecht waarop hij, 18 jaar oud, weer de benen nam omdat zijn moeder zijn vrienden 'misdadigers' noemde en wilde dat hij netjes medicijnen ging studeren. De jonge Heitor, inmiddels ook op gitaar redelijk vaardig, zag je nu als muzikale vagebond rondzwerven door Brazilië's deelstaten Espirito Santo, Bahia, Pernambuco. Als een spons zoog hij de Braziliaanse volksmuziek op.

Villa-Lobos zou de beroemdste Latijns-Amerikaanse componist van de 20e eeuw worden. De *Vijf preludes* schreef Villa-Lobos in de zomer van 1940 in Rio de Janeiro. Hij had er de beroemde gitarist Andrés Segovia bij in gedachten maar de première, 11 december 1943 in Montevideo, werd gespeeld door Abel Carlevaro. De vijf stukken (een zesde verdween mogelijk tijdens een brand in het huis van Segovia) verwijzen naar het Braziliaanse leven: 1. Mensen die wonen in het Braziliaanse 'hinterland' Sertão. 2. Het carnaval van Rio. 3. Is een hommage aan Bach. 4. Gaat over Braziliaanse Indianen.

5. Tekent de jeugdige bezoekers van concerten en theaters, en heeft bovendien de bijnaam 'Homenagem à vida social' (hommage aan het sociale leven). [Villa Lobos droeg de preludes op aan zijn vrouw Arminda.]

Violeta Parra stamt uit een bekende familie van Chileense artiesten. Ze legde de basis voor *La Nueva Canción Chilena*: het nieuwe Chileense lied, dat was gebaseerd op volksmuziek. Deze beweging werd in de jaren '60 en vroege jaren '70 de muzikale stem van de sociaal-politieke beweging in Chili en ook daarbuiten. Haar meest beroemde lied is *Gracias a la vida*. Het staat op haar laatste plaat uit 1966, een jaar voor haar dood, *Las Últimas Composiciones* genoemd. *Gracias* is een danklied: 'Gracias a la vida (que me ha dado tanto)': Bedankt voor het leven (dat me zoveel heeft gegeven). Het wordt beschouwd als een 'humanistische hymne'. In 2010 werd het nog eens speciaal op de plaat gezet voor de slachtoffers van de aardbeving in Chili.

Het was alsof hij 'een ander geworden was': toen **Ary Barroso** in 1939 *Aquarela do Brasil* schreef, ging dat als vanzelf. Hij zat thuis, kon die nacht niet naar buiten vanwege regen en storm. Regendruppels inspireerden hem tot een syncopisch ritme door tambourijnen, 'en de

Programmatoelichting

rest kwam ongedwongen, muziek en tekst tegelijk.' Het lied kwam terecht in de Disney-animatiefilm *Saludos Amigos*. Maar, tot Barroso's ergernis, in 1940 niet in de top-3 van het carnaval van Rio. Voorzitter daarvan was Villa-Lobos, met wie Barroso toen elk contact verbrak. Ze zouden elkaar pas vijftien jaar later weer spreken, toen ze allebei de Nationale Orde van Verdienste kregen. Barroso heeft nog last van zijn beroemdste schepping gehad. *Aquarela do Brazil* markeerde het begin van een nieuwe richting in de muziek, de samba-exaltação. Extreem patriottisch, zo zag men deze en het lied, alsof Barroso op de knieën was gegaan voor het regime van dictator Getúlio Vargas. Niets van waar.

'Het wordt absoluut goed,' zei de Braziliaanse zanger, gitarist en componist **Edu Lobo**, toen hij in 1983 met groot gemak op papier wierp wat het lied Beatriz zou worden. Maar de tekstschrijver had meer te overwinnen. Deze Chico Buarque meende, dat zijn teksten alleen de moeite waren 'als ze niet trouw waren aan de opdracht.' En zo is ook Beatriz een beetje grillig: het gaat over een acrobate genaamd Agnes, telg uit het beroemde Knie-geslacht van circusartiesten, die wordt bemind door een Oostenrijkse aristocraat. Maar hoewel Buarque Agnes een 'mooie naam' vond, werd het toch Beatriz, verwijzend naar Beatrice waarmee Dante Alighieri in zijn *Divina Comedia* naar de hemel reist. Componist en tekstschrijver waren verrast en verheugd, toen bleek dat de laagste noot van hun geesteskind viel op het woord 'cháõ' (grond) en de hoogste op 'céu' (hemel)...

Jacob Pick Bittencourt noemde zich als artiest liever **Jacob do Bandolim** – dit naar het instrument dat hij bespeelde, de mandoline. Zijn moeder was Braziliaans/joods, zijn vader christen. Bandolim

(1918-'69) wilde met stelligheid niet voldoen aan het cliché van de 'onverzorgde, bezopen folk muzikant', vroeg van zijn band *Época de Ouro* absolute toewijding en de musici dienden onberispelijk gekleed te gaan. 'Full time' musicus, voorzag Bandolim echter in zijn levensonderhoud als apotheker, verzekeringsman, straatverkoper en tenslotte notaris. Van zijn ruim 100 liederen, is het jazzy *Assanhado* een van de bekendste. (Stephen Westra)

De gitarist **Plínio Fernandes** studeerde in São Paulo en in Londen. Sinds de jonge Braziliaan naar Engeland verhuisde – een lang gekoesterde droom – ging zijn carrière als een komeet. Hij tekende een exclusief platencontract met Decca, Classic FM riep hem uit tot Rising Star en hij won de Revelação Award tijdens het jaarlijkse Prêmio da Música Brasileira. Tot zijn kamermuziekpartners mag hij namen rekenen als pianist Lang Lang en cellist Sheku Kanneh-Mason. Vanmiddag speelt Plínio Fernandes muziek van zijn nieuwste Decca-album *Bacheando*.

BRIDGE Guitar Festival Eindhoven is hét internationale gitaarfestival in Eindhoven, het innovatieve hart van Nederland. Als grootste en meest diverse gitaarfestival van de Benelux verbindt het genres, culturen en gemeenschappen, en zet het de gitaar als werelds meest bespeelde instrument centraal. Jaarlijks wordt Eindhoven het laatste weekend van mei omgetoverd tot een walhalla voor gitaarliefhebbers. Het festival is uniek in zijn soort: van klassiek tot blues, van jazz tot rock, van flamenco tot pop, alles komt aan bod. Daarnaast worden er andere programma's aangeboden zoals workshops, masterclasses en een omvangrijke beurs. Eindhoven en de Brainportregio bieden de perfecte locatie voor een festival dat muziek, technologie en cultuur samenbrengt.

Meer concerttips in Muziekgebouw Eindhoven

Zo 4 okt '26	Noé Inui Vioolsonates van Bach & Ysaÿe
Zo 25 okt '26	Vassilis Varvaresos & Iordanis Arzoglou Kevin Puts & Chopin
Zo 29 nov '26	Joshua Brown & Paolo Giacometti Schumann & Brahms

Zullen we Vrienden worden?

Vrienden van Muziekgebouw Eindhoven draagt bij aan het voortbestaan van onze mooie concertzaal en ondersteunt de realisatie van bijzondere projecten. Voor een paar tientjes per jaar ben je al Vriend en natuurlijk krijg je daar ook iets voor terug! Scan de QR-code, lees meer over de voordelen en meld je aan.

